

משמעות השואה בהקשר לבחירת מקצוע טיפולי בקרב בני הדור השלישי לשואה

מאת: : צופית שמר, בוגרת תואר MA, בית הספר לטיפול באמצעות אמנויות, אוניברסיטת חיפה.

בהנחיית: פרופ' רחל לב-ויזל, בית הספר לטיפול באמצעות אמנויות, אוניברסיטת חיפה.

המחקר הנוכחי בחן את הבחירה במקצוע טיפול באמנויות בקרב מטפלים שהינם דור שלישי לשואה. שאלת המחקר הייתה מהן המשמעויות הניתנות לשואה בהקשר לבחירת מקצוע טיפולי, בקרב בני הדור השלישי לשואה, אשר בחרו במקצוע טיפול באמנויות. המחקר הינו מחקר איכותני-פנומנולוגי. מתוך ניתוח ראיונות המטפלים באמנויות בני הדור השלישי, עלו שלוש תמות מרכזיות: הראשונה, השואה - בין עניין וסקרנות לרתיעה. תמה זו עסקה ביחסים בין המטפלים, בני הדור השלישי, לנושא השואה. התמה השנייה, בין ניצול (קורבן) למציל, עסקה בתנועה של שלושת הדורות בין מקום של ניצול (קורבן) לבין תפקיד של מציל ובחירת המקצוע הטיפולי, של בני הדור השלישי, כבחירה להיות בתפקיד המציל. התמה השלישית, בין שתיקה לביטוי סימבולי, עסקה בחיפוש שפה סימבולית של בני הדור השלישי ועד הבחירה במקצוע טיפול באמנויות.

הבחירה במקצוע טיפול באמנויות, של המטפלים בני הדור השלישי, הושפעה מהעברה בין דורית של טראומת השואה והמשכיות של תפקיד המציל שעבר בין שלושת הדורות, כמו גם התמודדות עם חרדה קיומית המאפיינת את שלושת הדורות. הבחירה במקצוע טיפולי אפשרה לבני הדור השלישי חוויה של שליטה והפחתת חרדה, שכן כמטפלים הם נמצאים בתפקיד מגן ודואג ולא בתפקיד הקורבן, התלוי באחר. בנוסף, הבחירה של בני הדור השלישי דווקא במקצוע טיפול באמנויות הגיעה מתוך רצון לגעת בתכנים רגשיים, בחלקם כואבים וטראומטיים, לאחר שדיבור רגשי לא היה מקובל במשפחות בהן גדלו. המטפלים באמנויות מצאו אמצעי ביטוי רגשי, המאפשר נגיעה בתכנים כואבים אך ממקום מוגן ולא מאיים. הבחירה במקצוע טיפול באמנויות משמשת גילום של תפקיד המציל של המטפלים, בני הדור השלישי, כלפי סביבהם, הוריהם, כלפי אחרים וכלפי עצמם.

מילות מפתח: שואה, טראומה, עברה בין דורית, דור שלישי לשואה, טיפול האמנויות, בחירת מקצוע.

צופית שמר, דוא"ל Tsuf22@yahoo.com